

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL :

Un an . . . . . 180 Lei

Pe jumătate . . . . . 90 Lei

In America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI“, Bla j, Jud. Târnava-mică

Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Răspunsul Ardealului

La strigătele celor cari cer revizuirea granițelor și vreau iarăș robirea Ardealului — Cuvânt rostit în marea adunare dela București din 6 Noemvrie

De Dr. AUGUSTIN POPA,
profesor și deputat

Vin dela Bla j, de lângă Câmpia Libertății, și vreau să talmăcesc ce simte Ardealul în aceste momente, când o mână de iresponsabili vor să aprindă în flăcări Europa.

Ardealul se frământă și cu mândrie românească spune în fața tuturor, că pot face acei domni ce vor voi la ei acasă, dar când este vorba de pământul nostru, peste acesta nu se poate trece. (Aplauze prelungite).

Vor fi având alții granițe de revizuit, iar granițele noastre nu-s făcute din cârtie; pe ale noastre le-a făurit sufletul românesc, așa cum Oltul și-a săpat albia prin veacuri, trecând spre Dunărea și marea noastră.

Noi nu putem ceda o fărâmă din pământul țării noastre. Alții cari și-au făcut țara cu forța, pot să se târguiască cu pământul țării lor, dar noi ne-am ăscut din glia noastră, noi am răsărit din pământul nostru, și codrii noștri nu știu cânta decât doina românească. (Aplauze furtunoase).

Această credință, că pământul Ardealului este al nostru, a străbătut întreaga noastră istorie. În curs de 7 secole nu mai puțin de 15 *insurrecțiuni valahe* a înregistrat cronică Ardealului; toate s'au născut de un singur gând: *pentru libertate!*

Pro reaquarendis et reobtinendis cristianis libertatibus, cum au preconizat conducătorii primei răscoale din Transilvania, Mihaiu Românul, Galu Românul și Antonie Magnul, cari, în fruntea zecilor de mii de țărani, încă la 1437, au cerut, pe muntele Bobalna dela Olpret, un adevărat parlament național-românesc.

Dela Horia, Cloșca și Crișan, cari au murit moarte de martir la Alba-Iulia, până la adunarea celor 40.000 de pe Câmpia Libertății, cari au trecut apele lanot pe sub furcile ridicate la margini de drum, ca să strige acolo: *vrem libertatea Ardealului*; și de aci până la 1 Decemvrie 1918, este un singur drum, este vechea albie care a concentrat toată viața, toată durerea, toate speranțele și toată suferința de veacuri: libertatea și încheierea neamului românesc într'un singur trup, așa cum Dumnezeu a binevoit să fie!

Cum a putut să rămână înăbușită atâta vreme această pornire elementară, care a trăit vie în conștiința fiecărui copil, ca și în conștiința celui mai gârbovit moșneag, ca și în a marilor cărturari ai școlii ardeleni, cari au înțeles ca și știința s'o pună în slujba acestui mare ideal, care au făcut istoria și dreptul, nu de dragul hrisoavelor, ci pentru afirmarea dreptului românesc? Cum a fost înăbușită această pornire? În 1773, când Iosif al II-lea pleca să vadă Ardealul, Maria Terezia a dat ordin: »să se curețe drumurile publice de cadavrele oamenilor executați cu roata, cu ștreangul și cu țeapa, cari, după uzul de până acum, stau expuse lângă drumuri, spre oroarea și aversiunea călătorilor«.

Aceasta este istoria Ardealului: cu ștreangul, cu temnița și cu jandarmii au fost înăbușite toate pornirile și sentimentele românești, până la 1918, când Dumnezeu, într'o zi, a binevoit să ne facă dreptate pentru suferințele noastre de 1000 de ani.

Și astăzi, în numele împilării, care a ținut prea lungă vreme, ni-se cere, să renunțăm la drepturile noastre? Nu, nici-odată! Ne este dragă viața. Ea nicăiri nu este mai frumoasă decât sub cerul țării noastre, dar decât viață de robie, de o mie de ori mai bine moartea pentru toți. Noi avem respect de sânge — acest miraculos fluid purtător de viață, pe care Dumnezeu ni l-a dat și în mâinile lui este puterea să ni-l ceară. Noi nu vrem sângele nimănui, știm însă să fim generoși cu al nostru, de câteori libertatea noastră este în pericol. (Aplauze furtunoase).

Revizuire? Da, o revizuire se impune: să-și revizuiască conștiințele toți acei cari se agită în contra noastră. (Aplauze frenetice). Să recitească istoria și să înțeleagă că nu este bine să se deschidă răni pe care voiam să le știm închise, căci nu știm ce ar putea să urmeze în clipa când iarăș ar trebui să stăm în fața puhoaielor, pe care prea bine le cunoaștem pentru a ne mai speria de ele. (Aplauze furtunoase).

Din dreptul nostru sfânt, istoric, imprescriptibil, idestructibil, se alimentează dârzenia cu care vrem, acum și totdea-

una, să apărăm trupul neamului nostru întreg, așa cum Dumnezeu și strămoșii noștri ni l-au dat.

Să știe Europa și acei cari au gânduri păgâne față de noi, că atâta cât va fi o suflare românească, cât doina se va cânta în codri noștri, cât va mai fi un cântec de leagăn la izvoarele Mureșului, nici un dușman nu va trece granițele noastre, nici viu, nici mort!

Binecuvântarea bisericii din Șarmaș

În ziua de 26 Octomvrie c. — Sfântul Dumitru — credincioșii din parohia Șarmaș județul Mureș, au avut o mare mulțumire sufletească, asistând la binecuvântarea bisericii lor. Această binecuvântare a săvârșit-o, din porunca mai marilor bisericii, P. On. D. Artemiu Boeriu, protopopul tractului Gheorgheni, dimpreună cu On. Eugen Arieșan, preotul Ditrului și On. Aurel Brumboiu, preotul local.

Biserica, care e o clădire mare și frumoasă, n'a putut cuprinde mulțimea credincioșilor veniți din satele vecine. Credincioșii au rămas uimiți când au văzut iconostasul cel nou și pictura de pe pereți care împodobește această sf. biserică. În vremurile de azi, când lipsa de bani e atât de mare, e o vrednicie neprețuită lucrul pe care l-au făcut Șarmășenii împodobind casa Domnului atât de frumos.

Predica pe care a ținut-o domnul protopop — în care arată însemnătatea împodobirii bisericii întru preamărirea lui Dumnezeu — va rămânea multă vreme neștearsă în mintea celor ce au fost de față. După cum am pomenit, această biserică, așa după cum se prezintă, a ajuns să fie una dintre cele mai frumoase biserici ale tractului Gheorgheni. Tot neșterse vor rămânea și indemnurile date de p. Arieșan în cuvântarea însuflețită ce a ținut-o.

Meritul în terminarea și împodobirea acestei biserici, îl are P. On. Artemie Boeriu care cu sufletul său înțelept și cu gustul său ales în împodobirea bisericilor, a contribuit mult la reușita acestei fapte mărețe.

Deasemenea merită laudă credincioșii noștri din Șarmaș, dimpreună cu neobositul lor preot Aurel Brumboiu, care n'a voit să știe de criza de bani ce apasă omenirea, ci a strâns suma frumoasă de 150.000 Lei, cu care a înfăptuit această înfrumșetare a bisericii, spre lauda lui Dumnezeu și mulțumirea sa sufletească.

Alex. Mândru
director școlar.

Advențiștii și faptele lor

După cum în lanele frumoase de grâu sunt unele spice uscate, lipsite de substanță, care n'aduc nici un rod; și după cum într'un pom, or cât de frumos ar fi, este și câte o ramură lipsită de viață, care se vestejește și care va fi tăiată și aruncată în foc, așa sunt și printre fiii bisericii unii cari spun, că n'au lipsă de preot, de biserică, de sf. taine, nu sărbătorește Dumineca, ci fac după cum îi taie capul, aducând numai scandal. Aceștia sunt advențiștii: *isvorul tuturor scandalurilor în satele noastre creștine catolice*. Că este așa, se poate convinge fiecare creștin din faptele lor și eu iară voi dovedi aceasta cu faptele advențiștilor din comuna Teleac, jud. Mureș.

De vre-o câțiva ani a intrat în Teleac această sectă, prin un țaran, la care ceilalți advențiști privesc ca la un zeu, deși dela nas înainte nu mai vede nimic. Silabizează în scriptură ca un orb în abecedar. Mai întâi a înșelat pe doi frați ai săi. Dar unul din ei s'a trezit în scurt timp, văzând că fratele său este orb și întunecat la minte. Căci trăind în mijlocul lor a putut cunoaște bine faptele lor și astfel din convingere s'a reintors la biserică mamă declarându-mi că *faptele advențiștilor nu sunt acelea cu cari se laudă, credința lor este întemeiată pe nisip și sunt niște înșelători*.

Celalalt a dat crezământ mult fratelui său. Incepu să batjocorească biserica, preotul, sărbătorile și toate lucrurile sfinte. Inșă Dumnezeu nu bate cu băta. Intr'o zi l-a ajuns ceva

boală și ar fi dorit, dacă nu sf. taine, cel puțin o bucată de prescură binecuvântată de preotul. Dar Isus n'a voit ca acest hulitor al bisericii, sacramentelor și sacramentelor, să fie împărțit nici cu o bucată de prescură, celei după câteva minute și-a dat sufletul în mâna aceluia căruia i-a slujit și s'a închinat. A voit să răpească asemenea tâlharului de pe cruce raiul în cea din urmă clipă, dar se vede că nu a fost vrednic de el.

Mai avem apoi încă unul, care face pe sfântocul, numai cât sfințenia este departe de el, ca cerul de pământ. Acesta este într'adevăr un fariseu despre care zice Isus Hristos: *„Vai vouă... povățuitori orbi, cari strecurăți fânțarul și înghițiți cămila (Mat. 23—24). și, „Din afară vă arătați oamenilor dreți: iară dinlăuntru sunteți plini de fătărie și fărădelege (Mat. 23—28). Iar în alt loc: „Ați lăsat cele mai grele ale legii”. Și de fapt așa este. Omul acesta se căsătorii, dar după câțva timp i-s'a cam urit de femeie, n'a mai avut plăcere față de ea și astfel a părăsit-o luând pe alta. Inșă sf. Scriptură zice: „Legatu-te-ai de muiere? Nu căuta deslegare” (I. Cor. 7, 27) și; „Muierea de bărbat să nu se despartă... Și bărbatul, pe muiere să nu o lase” (I Cor. 7, 10—11). Astfel sf. biserică în virtutea acestei porunci nu-l despartă de femeia sa, pentru a se cununa cu concubina. Și trăind în concubinaj (fărădelege) i-a fost interzis (oprit) de a merge la biserică. Dar diavolul se îngrijește de aceia pe cari a pus ghiara, ca să nu-i piardă. Așa s'a îngrijit și de acest suflet nenorocit, dându-i ideea să se facă advențist, că aceștia îi permit și o a treia femeie dacă voiește, cu biserica nemai având de lucru, ieșind din sânul ei. Iată apostolul advențiștilor, care se laudă pe sine înaintea oamenilor, pe toate străzile, că îndeplinește tot ce zice sf. Scriptură, pe când el spurcă biserica lui Hristos, călcând în picioare sf. taină a căsătoriei, călcând în picioare cuvintele Mântuitorului Isus că: *„Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă”... că**

oricine și va lăsa muierea sa, fără numai pentru curvie, și va lua alta, preacurvește; și celce iea pe cea lăsată, preacurvește” (Mat. 19, 6 și 9). Iar despre preacurvești zice Hristos: „Că ceice fac unele ca acestea, împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni” (Gal. 5, 21).

Nu ne poate fi deci frică de astfel de oameni, cari numai pocăiți nu sunt, ci încă mai păcătoși decât alții.

Un credincios

Cununa zidirilor

În pământ, în lumea cunoscută de noi, cununa zidirilor lui Dumnezeu este omul. Noi nu ne vom bate capul cu învățăturile celor fără scaun la cap, cari spun, că toate lucrurile și ființele din lumea cunoscută de noi, n'au tată, ci s'au născut la întâmplare, dela sine. Știm că oamenii cu adevărat învățați, din toate timpurile și din toate popoarele, se minunează, ca și noi, în fața lumii zidite de Dumnezeu. Ei înțeleg, cunoscând multe taine ale vieții, că mâna și voința lui Dumnezeu este pretutindenea. Iar nebunii, — cei nebuniți de sumeția lor, — nu pot face un firicel de iarbă sau un grăunte de nisip.

Noi rămânem tari în credința cea adevărată care ne spune, că Dumnezeu a făcut toate câte sunt, văzute și nevăzute, și că pe om l-a făcut Dumnezeu după chipul și asemănarea Lui, dându-i suflet nemuritor, pricepere și voe slobodă. Căci nu după trup semănăm cu Dumnezeu, care n'are trup ci este Duh nemărginit, ci după suflet.

Omul ar trebui să rămână ceea ce l-a făcut Domnul: cununa zidirilor Lui în lume. Adică cea mai desăvârșită ființă de pe pământ.

Pentru a fi așa, omul nu ar avea alt

Foița „UNIRII POPORULUI”

Pruncia și tinereța Mitropolitului Alexandru Șterca Șuluțiu

Un capitol din „Viața și Faptele Mitropolitului Șuluțiu” pe înțelesul tuturor

(urmare)

De Alex. Lupeanu-Mellin

În seminarul din Blaj clericul Alexandru a avut profesori vestiți și cu adâncă știință de învățături sfinte. Ajunge să amintim pe Teodor Pop, care era predicator vestit și cunoștea și tainele slovelor din țările Răsăritului, unde și-a propovăduit Isus prea sfânta sa evanghelie. Acest Teodor Pop a scris și o mulțime de cărți teologice foarte temeinice, în românește și latinește, cari dacă s'ar fi tipărit i-ar fi dus vestea și prin alte țări.

Dela profesori ca Teodor Pop a învățat Alexandru Șuluțiu teologia. Aceștia i-au sădit în suflet dragostea față de Roma cea străbună, mama noastră de sânge și de credință și i-au sădit în minte convingerea tare, că Românii și-au păstrat limba și sufletul numai prin împrejurarea, că aveau alte orânduiri bisericești decât popoarele cu cari soarta i-a făcut să trăiască alături. De aceea s'a legat Alexandru Șterca Șuluțiu atât de puternic în toată viața sa de ritul și așezămintele răsăritene ale bisericii românești unite, de cari n'ar fi fost putere pe lume să-l despartă. Cărturarii blăjeni de demult au știut, că prin nimic nu poate

să fie mai tare poporul românesc din Ardeal decât prin credința Romii îmbrăcată în formele Răsăritului, cari i-au ferit pe strămoșii noștri de-a se unguri ori săsi.

În aceeași înaltă școală blăjană a putut clericul Alexandru Șuluțiu să se adâncească în învățăturile de istorie românească, cari, aici îi vorbeau mai răspicat și mai cu însuflețire de un Traian, întemeietorul Daciei și al poporului românesc. Mândria latinității la Blaj s'a ivit și s'a propovăduit mai întâi, prin scrierile unor luceferi ca Samoila Mieu, Gheorghe Șineai și Petru Maior. Mieu, umilul călugăr din mănăstirea dela sfânta Treime din Blaj a fost cel dintâi care a strigat spre celea patru colțuri ale României împilate: „Mare lucru este a fi născut român”. Iar Petru Maior a scos din acest strigăt învățătura și a zis: „Văzând Românii din ee viață strălucită sunt prășiți, să se îndemne străbunilor săi întru cinste și bunăcuviință a le urma!”

Așa au turnat cărturarii Blajului duh de trezire și de mândrie rodnică în poporul românesc din Ardeal și de pretutindeni. Iar acest duh se găsea în școlile dela Blaj ca într'o nesecată fântână de apă vie, care întăria și oțelia pe toți cei ce cu mare sete se apropiau de acestea școli.

Clericul Șuluțiu, care era între cei mai de frunte leviți din seminarul Blajului, a văzut și a răscotit de bună seamă cărtiile celea groase cu povestea neamului românesc, rămase dela cărturarii ca Mieu. De astfel marii cărturari și istorici ai Blajului pomeniți mai la deai, trebuiau să fie fcarte proaspăți în amintirea

școlarilor din orașelul dela Târnavă, când făcea Alexandru Șuluțiu carte acolo. Dacă nu pe toți trei, măcar pe unul sau doi îi va fi cunoscut Șuluțiu ca școlar, îi va fi auzit vreodată vorbind și le va fi sorbit fiecare vorbă. Scrișul lor inșă de bună seamă i-a căzut în mână. Și sufletul său tineresc, oricât de blând și de duios dela fire, n'a putut să nu se înalte și să nu se umplă de dărzenie națională, cum s'a dovedit a fi mai târziu, când a fost păstor de turmă românească.

Alexandru Șuluțiu a isprăvit teologia în anul 1814. Și a fost atât de învățat de chemarea pe care și-o alesese, încât dorind a dorit ca numai decât să și iște la muncă în via Domnului. N'avea nici o părere de rău față de ceea ce făcuse când a îmbrăcat reverenda și n'avea nici o teamă nici față de viitor — căci se simțea întărit cu bună și multă merinde sufletească — deci nu mai avea ce să mai aștepte și ceru să fie trimis cât mai de grabă într'o parohie.

Dorul tănuț al sufletului său era să se facă preot fără familie, așa că nu se muncia nici de grija căsătoriei. Era cu trup cu suflet pentru celibat. Cu astfel de hotăriri s'a deparțat clericul absolvent Alexandru Șuluțiu dintre zidurile pacinice ale Seminarului din Blaj. Sosit acasă, în munții săi, la Abrud, a și ieșit cu hotărirea sa înaintea părinților cari îl aveau atunci mai drag decât oricând.

Dar Șuluțieștii cei bătrâni, ca oameni cu multe și adânci cunoașteri despre viață, i-s'au împotrivit numai decât. I-au adus aminte că viața e lunecoasă și plină de ispite, și mimenia

ceva de făcut, decât să țină în toată vremea legile și poruncile lui Dumnezeu, scrise în inima fiecăruia, și în sf. Scriptură.

Aceste legi și porunci sunt astfel înțocmite, încât fără a le ține, omul nu poate face nimic bun în lumea asta. Ele sunt însăși legile firii noastre celei bune.

Cu toate acestea vedem, că în viața omul adeseori nu rămâne cununa zidurilor lui Dumnezeu, ci ajunge mai prejos decât animalele necuvântătoare. — Acestea nici nu mănâncă nici nu beau peste saț, nici nu se îmbolnăvesc prin aceea, că trec marginile firii lor în orice lucru.

Pricina e, că omul pe lângă firea lui cea bună are și înclinări păcătoase și josnice, ieșite din firea lui cea rea. — Bunătatea și răutatea omului atârnă de voința lui. El vede de-o parte binele, de altă parte răul, și poate merge sau în dreapta sau în stânga, după cum voește.

Nime nu poate spune, că nu cunoaște binele și răul, adevărul și minciuna, dreptul și strâmbătatea. Și la cel mai neînvățat și-le arată toate acestea mintea și inima.

De aceea rămânerea omului de cunună a zidurilor lui Dumnezeu atârnă numai de voința lui. Voința e un dar neprețuit al nostru, pe care trebuie să o ținem mereu tare, și să o deprindem a alege numai ce e bun. Dacă o deprindem așa, în scurtă vreme vom ținea ușor toate legile și poruncile firii noastre, și vom rămânea oameni întregi, fericiți în lume și vrednici de nemurire.

Dela „Secțiile Astrei“

nu e ferit de ale trupului slăbiciuni. Mai ales i-au pus înainte viața unui preot necăsătorit într'un sat, că Alexandru doria să fie popă sătesc, unde lipsa unei mâni duioase și iubitoare, de soție cu credință, e mai simțită decât aiurea. Și apoi, în lumea prepuielnică și rea, câte bărfele și cleвете nu pot să se nască chiar și în jurul unui preot, dacă e singur? Numele unui Șulțiu nu era iertat să sufere vre-o sminteață ori vre-o pată. Onoarea e cea mai scumpă comoară a unui om. Dar mi-te a unui slujitor al altarului.

— Dragă Alexandre, — i-au zis părinții — noi te iubim și am dori să te păzim de toate primejdiile. De celea sufletești mai ales. Alegeți o mireasă și păsește mai întâi la sfânta taină a căsătoriei. Apoi pasă la preoție, cum dorim și noi și e și cea mai aprinsă țintă a sufletului tău!

Tinărul cleric s'a frământat mult cu sine însuși, apoi a urmat cuvântul părinților, cari, după Dumnezeu, sunt cei mai buni sfătuitori ai noștri. Mireasa a fost găsită curând. Nu de parte tare, în comuna Biatra. O chema Ana și era fiica parohului George.

Căsătoria s'a făcut curând și la puțină vreme, în 6 Decembrie 1814, Alexandru Șterca Șulțiu primea darul preoției în catedrala din Blaj, din mâinile Preasfinției Sale episcopului Ioan Bob.

După câteva zile, o căruță muntenească ducea spre Abrud un tinăr popă românesc cu ochii blânzi și buni, dar cu fruntea hotărâtă de-a sluji lui Hristos și neamului românesc napăstuit și cu dureri multe. El strângea la sân numirea de capelan (preot sputător) al doilea pentru comuna Biatra, cea cu peste trei mii de suflete.

(urmare).

Răspuns Ungurilor

Zeci de mii de cetățeni protestează la București împotriva Ungariei, al cărei primministru Gömbös a recunoscut că politica guvernului său nu este alta decât revizuirea tratatelor de pace

De când a preluat guvernul Ungariei generalul Gömbös Ungurii mărturisesc fără înconjur că țanta lor este revizuirea tratatelor de pace de așa ca Ungaria să devină din nou mare, dacă se poate chiar așa de mare cum a fost. De 14 ani Ungurii nu încetează a agita într'una Europa întreaga pentru revizuirea păcii. Toată străduința lor, toată puterea lor de muncă, toți banii țării, toată puterea tinerilor ei pentru acest scop o cheltuiesc. Lucrează cu îndârjire ne mai pomenită, nu numai la ei în țară, ci și în străinătate, dar mai ales în Anglia, America și Italia pentru această singură țintă a vieții lor. Mai mult, ei au ajuns să-și câștige prietini chiar și în Franța, așa că dacă ai întreba astăzi țările europene, dacă doresc ori ba revizuirea tratatelor de pace, aproape toate ar răspunde: dorim și poruncim.

Iată la ce au ajuns Ungurii prin munca lor neobosită, prin aceea că au stăruit, 14 ani dearândul, într'una pentru revizuire, prin „nem, nem, soha“ = nu, nu, niciodată și prin „csonka Magyarország nem Magyarország“ = Ungaria ciuntită nu este Ungarie.

Foarte bine a venit deci marea adunare dela București, din ziua de 6 Noembrie, la care au luat parte toate partidele politice și toate societățile culturale, protestând împotriva Ungurilor cari se deșteaptă și cari vreau cu tot prețul să ne ia Ardealul și să ne robească din nou.

Șirul cuvântărilor l-a deschis dl *Stelian Popescu*, vorbind apoi, pe rând, reprezentanții tuturor partidelor și societăților culturale românești. În numele Ardealului a vorbit foarte bine, deputatul *Augustin Popa dela Blaj*, profesor la Academia Teologică și directorul ziarului „Unirea“. Vorbirea D. Sale o dăm în întregime chiar în fruntea gazetei.

Pe urmă s'a adus hotărârea, primită de zecile de mii de cetățeni, cu mare însuflețire și nesfârșite aplauze, că zecile de mii de cetățeni glăsuesc cu tărie că *România, încheșată între hotarele ei firești, pe baza tratatelor internaționale (dintre națiuni), rămâne una și nedespărțită deapururi, iar poporul român, reîntregit pe baza dreptății triumfătoare, după o mie de ani de împilare, va lupta hotărât și dârz, pe toate căile, pentru păstrarea păcii și apărarea drepturilor sale.*

La ora 1 și jumătate, după citirea hotărârei marelui adunări, mulțimea a plecat la statuia lui Mihai Viteazul, unde a ascultat mai multe vorbiri însuflețite.

Interesant e, cum a știut pedepsi această mare mulțime pe turburătorii ordinii. În sală un comunist a început a face gălăgie. Numai decât a fost prins, bătut și svârșit afară, de s'a trezit în spital. Un ziarist ungar obrasnic a strigat în fața mulțimei adunate: „Trăiască armata ungară! Trăiască Ungaria!“ și apoi a fugit în cafeneaua Bulevard, unde-și petrec de obicei Ungurii din București. Publicul l-a urmărit, l-a prins și l-a bătut. Un șofer ungar a voit să treacă, cu tot prețul, prin mulțime, bucinând fără întrerupere. Publicul, văzând că acest ungar își face de cap, l-a amenințat și Ungurul meu a luat-o la sănătoasa, că dacă nu, era rău.

Iată în sfârșit o trezire la conștiință, iată o deșteptare a neamului nostru! Obrăsnicia

ungurească atâta l-a tot sgândărit, pânăce s'a văzut însfârșit silit să răspundă.

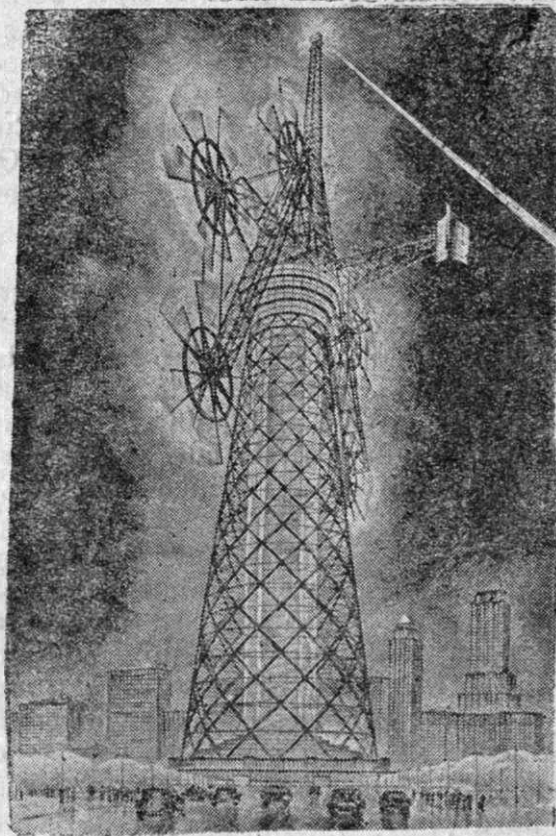
Nădejdea noastră este că acest fel de adunări se va continua și în celelalte orașe, ca să vadă Ungaria și întreaga Europa că neamul românesc știe răbda, dar răbdarea își are marginile ei.

Nici când par'că nu s'au potrivit mai bine cuvintele poetului Andrei Mureșanu:

„Murim mai bine'n lupte, cu glorie deplină,
„Decât să fim sclavi iarăși, în vechiul nost' pământ“

Impușcarea temutului hoț Vasile Tcaciuc. Unul dintre cei mai temuți hoși din România a fost fără îndoială Vasile Tcaciuc din Bucovina, care a fost osândit la 20 ani muncă silnică, a scăpat însă din închisoarea Văcărești, dimpreună cu 5 soși ai săi, astă iarnă, refugiindu-se în Cosmeni, din județul Cernăuți. În seara de 4 Noembrie el a fost zărit de către polițiști, cari l-au provocat să stea Tcaciuc a scos revolverul și a început să tragă asupra polițiștilor, însă n'a nimerit. Polițiștii, văzându-se în primejdie, au tras mai multe focuri, nemerindu-l în plin. Lovit de moarte, Tcaciuc a căzut într'un lac de sânge, și după câteva minute, a murit. Capul l-au tăiat și l-au trimis la institutul medico-legal din București, unde sunt și capetele lui Terente, Niculiță și ale altor hoși vestiți.

Cea mai mare moară de vânt din lume

Anul viitor va fi o mare expoziție la Chicago în America, cu care prilej această expoziție va fi vizitată de toată lumea. Intre multele minuni, cari se vor vedea acolo, se va arăta și această moară de vânt, ca și care mai mare nici închipul par'că nu se mai poate. Ea seamănă cu un turn, având înălțime de 650 metri. Are 5 mari roate de vânt, fiecare de câte 122 metri de lată, toate împreună dând 80 de mii puteri de cai. În turn este un restaurant de 10 etaje, în care pot mânca 15 mii persoane. Găcltorul acestei mari mori de vânt este inginerul german Honnef.

Noutăți politice din țară și străinătate

Hotărâri ale consiliului de miniștri — M. S. Elena — Intre domnii Vaida și Titulescu — Masa cavalerilor ordinului Mihai Viteazul — In preajma deschiderii parlamentului — Demisia dlui Zaleski — Alegerile din Germania și Statele Unite — Guvern nou în Grecia și Jugoslavia — Planul de dezarmare francez — Sixt de Bourbon și Polonia

O săptămână politică mai liniștită — la noi în țară —, căci în străinătate au fost alegeri și schimbări de guverne.

Guvernul condus de dl Iuliu Maniu s'a întrunit într'un *consiliu de miniștri* și a hotărît să propună M. S. Regelui convocarea Corpurilor Legiuitoare (a Parlamentului) pentru 15 Noemvrie și a stabilit Mesajul Regal, pe care-l va supune M. S. Regelui spre aprobare.

Pentru ușurarea sarcinilor bugetului țării, s'a numit o comisie dela ministerul de interne, finanțe și justiție, care, sub președinția dlui E. Mirto, ministrul comunicațiilor, să alcătuiască un tablou al tuturor funcționarilor numiți sau înaintați pe nedreptul, pentru ca numirea sau înaintarea acestora să se anuleze (șteargă).

Consiliul de miniștri s'a ocupat apoi cu *alegerile comunale și județene*, cari e, vorba să aibă un caracter cât mai gospodăresc. Alegerile județene se vor ține la 4 Decemvrie și vor avea loc în județele următoare: Alba, Arad, Cernăuți, Cetatea Albă, Constanța, Covurlui, Mehedinți, Mureș, Năsăud, Odorhei, Roman, Sălaj, Soroca, Storojineț, Suceava, Târnava Mare, Vaslui și Vlașca.

Alegerile comunale se vor face tot în luna Decemvrie. Ele se vor face în toate comunele, iar dintre orașele din Ardeal în următoarele: Cluj, Sibiu, Alba-Iulia, Aiud, Huedin, Petroșani, Bistrița, Odorhei, Zălau, Baia-Mare, Lugoj, Sighișoara, Diciosânmărtin și Lipova.

În delegația economică a guvernului s'a desbătut învoiala bănească încheiată de dnii Madgearu și Lugojanu cu Liga Națiunilor, precum și felul cum să se alcătuiască noul buget, care buget, ținându-se seama de încasările slabe ale statului, e vorba să se scadă dela 25 miliarde la 17 sau chiar 15 miliarde.

În legătură cu *Măreștea Sa Elena*, guvernul a dat următorul comunicat: „M. S. Elena a venit în țară pentru a participa (a lua parte) la sărbătorirea zilei nașterii Marelui Voevod Mihai. Sosirea în țară a M. S. Elena a constituit o bună ocazie, pentru a înlătura posibilitatea (putința) oricăror neînțelegeri în legătură cu trecutul cât și cu viitorul. — M. S. Elena va mai sta la București încă o zi sau două, când se va înapoia la Florența“.

M. S. Elena a și plecat la Florența.

Se spune că dl Maniu ar fi izbutit să facă un înțeles, după care M. S. Elena va putea sta în țară 6 luni, iar Marele Voevod Mihai va putea petrece la Mamă-sa 1 lună din an. De asemenea s'au luat măsuri pentru ca M. S. Elena să aibă cu ce trăi în străinătate, unde a și plecat.

Dl Vaida dela Cluj, a făcut de curând niște declarații unui trimis al ziarului „Dimineața“ din București, în cari arată ce greșală a făcut dl Titulescu când a trimbițat în lumea largă planurile guvernului privitor la înțelegerea cu Rusia, și motivul pentru care a demisionat, și anume că partidul i-a cerut să bage în guvern pe dl Titulescu, ceea ce Dsa nu putea face, fiindcă dl Titulescu i-a pus piedeci. Despre legăturile Dsale cu dl Maniu, dl Vaida a spus: „Relațiile dintre mine și Iuliu Maniu nu pot fi turburate. Pentru că, abstracție făcând de (lăsând la o parte) prietenia veche personală, interesul partidului pretinde să-mi dau toată silința de a contribui la susținerea disciplinei și solidarității în partid“. Așa înțelege dl Vaida să-și slujască partidul, dându-se chiar la o parte, dacă aceasta e de lipsă.

De ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, 130 de foști soldați decorați pe front cu medalia Mihai Viteazul, așa mișii *cavaleri ai ordinului Mihai Viteazul*, au fost invitați de M. S. Regele Carol II la Sinaia, la masă. Printre cei invitați au fost și Mareșalul Prezan, generalul Samsonovici, ministrul de războiu și dl Mihalache, ministrul de interne. — E cinstea pe care o dă an de an Regele Țării, celor cari și-au făcut cu bravură datoria către Patrie — pe front.

Cum am amintit, la 15 Noemvrie se deschide ședința ordinară a parlamentului. În afară de votarea bugetului se va aduce în discuție o nouă lege electorală — prin care se va șterge prima electorală și o nouă lege administrativă, prin care se va împuțina numărul județelor.

*

Dl Zaleski, ministrul de externe al Poloniei și-a dat mulțumita, fiindcă țara lui vrea să încheie învoiala cu Rusia fără să mai aștepte după România. Locul lui Zaleski l-a luat colonelul Beck, având de subsecretar de stat pe dl Szembek, fostul ministru al Poloniei la București.

În Germania s'au făcut în anul acesta 5 rânduri de alegeri: 2 pentru

alegera președintelui (Hindenburg), una pentru dieta Prusiei și două pentru parlamentul întregii Germanii (Reichstag). S'au cam săturat și Nemții de alegeri, căci au votat de data aceasta cu vre-o două milioane de alegători mai puțini. La alegerile din 6 Noemvrie au ales 577 deputați cu 34 milioane voturi, pe când la alegerile din August au fost ales 609 deputați, dând 36 milioane voturi.

Deputații lui Hitler (național-socialiștii) au scăzut dela 229 la 195, social-democrații dela 133 la 121, centrul dela 75 la 70, în schimb comuniștii s'au ridicat dela 89 la 100 iar naționaliștii lui Hugenberg dela 45 la 50 deputați. Intre cei aleși se află și 36 de femei. În Germania tot 50.000 votanți aleg un deputat, de aceea numărul deputaților crește sau scade după cum se prezintă la vot mai mulți sau mai puțini alegători.

Guvernul Von Papen-Schleicher n'are nici acum pe ce se răzima, de aceea lumea așteaptă cu nerăbdare să vază ce hotărîre va lua bătrânul președinte, mareșalul Hindenburg. Mulți cred că și în Germania se va introduce pe față dictatura.

În *Statele Unite ale Americii de Nord* alegerile pentru președintele republicei s'au făcut în 8 Noemvrie. Lupta s'a dat între republicanul Hoover, președintele vechiu, care era pe lângă oprirea beuturilor spirituoase (regimul sec) și între democratul Roosevelt, care era, pentru libertatea beuturilor (regimul umez). Dintre cei doi uriași înțeleștați în luptă învingător va eși Roosevelt. Se vede că și în America oamenilor le place mai mult umezeala decât uscăciunea.

În Grecia Venizelos și-a dat abdicarea, iar noul guvern l-a format Tsaldaris, șeful partidului popular, care printr'asta a recunoscut și el republica și pe Zaimis de președinte.

În Jugoslavia sau Serbia regele Alexandru a încredințat din nou pe Milan Srskici cu alcătuirea guvernului. În noul guvern afară de 3 miniștri sunt tot cei vechi.

Francezii prin trimisul lor la Geneva, ministrul Paul Boncour au prezentat un nou plan de dezarmare. Când vom vedea că s'alege ceva din toată treaba, vom vorbi despre el mai pe larg.

Ministrul președinte al Ungariei, generalul Gömbös Gyula (Iuliu) va face în curând o călătorie în Italia pentru a se întâlni cu Mussolini și a strânge și mai tare prietenia dintre Ungaria și Italia. De asemenea va merge și bătrânul conte (contele cel negru) Apponyi pe l-a chemat președintele academiei italiene (Scialoia) ca să țină o conferință la Roma.

Văzând Românii că Ungurii cu propaganda lor pentru schimbarea granițelor se întrec cu gluma, au făcut o mare adunare de protest la București, ridicându-se împotriva gândurilor nebunești ale Ungurilor, cari, vreau să bage lumea într'un nou războiu.

S'a scris în timpul din urmă că prințul Sixt de Bourbon, de neam francez, dar frate cu fosta împărăteasă Zita a Austriei, ar fi vorba să fie ales de rege în Polonia. Mareșalul Pisudski,

cel care conduce Polonia s'ar fi gândit la Altea Sa Regală Prințul Nicolae al României, dar s'a răzgândit, și acum ar vrea să-l așeze pe tron pe Sixt de Borbon din fosta familie domnitoare franceză, și care are vrednicia că în 1917 a voit să mijlocească încheierea păcii între Franța și Austria, lucru care ar fi scurtat războiul cu un an și jumătate și ar fi cruțat multe sute de mii de vieți omenști. Sixt de Bourbon e bun prieten al României și a fost de curând la București.

Dumnezeu să-i ajute!

Dr. Coriolan Suciu

Ce face beutura

Veneam Duminecă în 30 Octomvrie cu trenul de pe Valea Mureșului. Sosind în gara Aiud, am văzut o mare adunare de popor, mai ales militari, în frunte cu muzica militară. Credeam că vine la Aiud vreun ministru ori doară vreun episcop. Intreb de un soldat de ce s'a adunat atâta mulțime la gară. Iată ce-mi povesti.

Locotenentul Ion Roșianu dela bat. I. pioneri de munte din Aiud și-a petrecut în noaptea de 28 Octomvrie cu câțiva prieteni. A beut cu ceva mai mult decât se cuvenea, așa că a mers acasă cam amețit. Ordonanța sa, soldatul Nicolae Gușuleac, l-a culcat în pat și a plecat apoi la casarmă, urmând ca dimineața, la orele 7.30, să-și trezească stăpânul conform ordinului primit.

Dimineața, în zorii zilei, trecătorii au observat ieșind fum prin fereastra unde locuia locotenentul Ion Roșianu. Dând alarmă, proprietarul casel a intrat în odale, unde era un fum groaznic. În fața ușii ofițerul zăcea, dându-și cea din urmă răsuflare.

Se vede că ofițerul a adormit cu țigarea aprinsă în mână. Dela țigaretă s'au aprins albiturile patului și pe urmă însuși patul și dulăpiorul de noapte. Bietul ofițer, trezindu-se în fumul cel mare, cum era și cam amețit, n'a știut ce să mai facă. A alergat la ușă, dar n'a mai avut putere să o deschidă și a căzut leșinat lângă ușă. Pe când l-au aflat, își dădea cea din urmă răsuflare, iar când treceam eu prin gara Aiud, i-au legat vagonul mortuar de trenul nostru, ca să-l ducă acasă la Giurgiu, iară orchestra militară i-a cântat cea din urmă cântare.

Un ministru englez

Ministrul de comerț englez *Walter Runciman*, a cărui fotografie o pulicăm aici, este pe cale de a-și da abdicarea, fiindcă merge prost comerțul și mai ales, agricultura, în Anglia. Teama e însă că, pe urma lui, se vor retrage și ceilalți miniștri, și astfel zilele guvernului Macdonald par numărate.

Răvaș de pe Valea Prahovei

Introducerea noului preot unit în capitala județului, la Ploiești. Bucuria poporului credincios

Mulți ardeleni de-ai noștri sunt risipiți în toată Țara Românească! Din Predeal până la Constanța, la Brăila la Galați ori la Sulina și dela Turnu-Severin și Craiova nu numai până la Dorohoi și Botoșani, dar până la Hotin, la Tighina și la Cetatea Albă în Basarabia, ori până la Cernăuții Bucovinei e plină lumea de ei. Făcând o socoteală ușoară, așa pe deasupra, trebuie să spunem că sunt cu sutele de mii.

Nicăiri nu sunt, însă, așa de mulți ca pe Valea Prahovei, unde sunt atâtea fabrici de bere, de hârtie, de cuie ș. a. la Azuga, la Bușteni, la Sinaia. Sondele și rafinăriile de petrol de pe această vale au atras apoi și mai mulți ardeleni. Sunt și străini cu nemiluita. O babilonie întreagă. Să nu uităm ce scrisese Marele Stat Major al Nemților în timpul războiului. Acest Stat. Major spunea că Valea Prahovei singură, cu marile ei bogății de petrol, poate fi pricină pentru un mare războiu mondial. E firesc să se găsească foarte mulți oameni de ai noștri, mai ales în capitala acestui județ, la Ploiești. Peste o mie de credincioși români uniți, stabiliți de ani de zile în acest mare oraș. Lume de toată mână: dela muncitori și hamali până la intelectuali. Căci sunt și de aceștia. Liceul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel“ s'a fâlit multă vreme cu doi dintre cei mai de seamă profesori ai săi: T. Raica și A. Șuluț. amândoi Ardeleni, dintre cari acesta din urmă coboritor din vechea și vestita familie a Șuluțeștilor, din care a fost și mitropolitul Șuluț.

E vrednicia părintelui paroh și canonic *Dwucet* din acest oraș că i-a căutat, ca un păstor bun, a alergat, s'a ostenit, până când în cele din urmă a izbutit să vadă organizată o parohie deosebită pentru acești numeroși credincioși. Mare a fost bucuria Sfinției Sale și a tuturor enoriașilor Duminecă, 30 Octomvrie a. c., când, din porunca I. P. S. mitropolit *Vasile Suciu, părintele Alexandru Olteanu*, fost arhivar mitropolitan în Blaj, a venit să administreze noua parohie. Un vis împlinit! Bucuria strălucia pe fețele tuturor credincioșilor. A venit atâta lume românească, mai ales ardeleană, încât nu-i mai cuprindea altfel destul de încăpătoare biserică parohială catolică. Parecă ar fi fost Paști sau alt praznic mare! Veniseră și oaspeți dela București. Insemnăm numele d-lor St. Pop, directorul liceului S. Sava, primcurator al bisericii S. Vasile, cu doamna; d-na Gabriela Dr. Banciu; d. și d-na Montani; d. d-na Dr. Nic. Popa ș. a.

Liturghia a fost slujită de un sobor de preoți, în frunte cu părintele canonic Dr. Ioan Georgescu. După liturghie Sf. Sa a arătat, în câteva cuvinte, însemnătatea zilei (praznicul împăratului Hristos) și legăturile așa de folosite ale Bisericii române unite cu Roma și cu Apusul civilizat. Păr. protopop *Dănilă* a cetit frumoasa scrisoare trimisă de I. P. S. mitropolit *Vasile credincioșilor din Ploiești*, apoi actul de numire al noului paroh, după care a luat cuvântul nou numitul *Al. Olteanu*, arătând cum înțelege să îngrijească de turma sa. D. Șuluț primcurator al bisericii unite din Ploiești a mulțumit, la sfârșit, păr. protopop *Dănilă* și păr. canonic *Dwucet* pentru osteneala ce și-au dat cu organizarea noiei parohii. Înălțătoarea serbare s'a încheiat cu o procesiune euharistică dela biserică latină la noua capelă unită din Ploiești, Str. Ionel Agraru No. 21 unde e și locuința noului paroh. Sf. Sa a avut

gândul fericit să cinstească tuturor celor de față câte o iconiță și medalie cu Maica Domnului. Ce bine e să fie frații la olaltă, într'un gând și într'o inimă!

Niță Prahoveanu

Misiuni și sfințire de biserică la Teaca

Credincioșii noștri din parohia Teaca (jud. Mureș), în zilele de 29—30 Octomvrie au avut mare sărbătoare de înălțare sufletească, sfințindu-li-se frumoasa biserică, visul lor de zeci de ani.

Actul sfințirii a fost îndeplinit de Preasfințitul Iuliu de Cluj-Gherla, asistat de Rev. Dr. Victor Macavei, canonic din Blaj, de protopopul local, Preaon. Dionisie Decei, de Preaon. Arton Popa al Reghinului, și de alți 15 preoți de prin satele din jur.

Preasfințitul Iuliu sosise încă în după-amiaza zilei de Sâmbăta 29 Octomvrie însoțit de secretarul Preasfinției Sale, de Dr. Emil Lemeni, care împreună cu secretarul Inalt Preasfințitului mitropolit dela Blaj, cu Dr. Ionel Cristea, au făcut pe diaconii.

Încă de Joi seara, parohienii începură a asculta misiunile sfinte predicate de păr. Dr. Nicolae Lupu dela Blaj, pregătindu-și sufletele pentru marea sărbătoare, rămânând o bună parte să primească sfânta împărtășanie din mâna Preasfințitului.

La mărturisirea poporului, misionarul a fost ajutat de preoții din jur.

Biserica, — pentru care de zeci de ani s'au strâns bănuți lângă bănuți, — a fost edificată după planul făcut de arhitectul arhidiecezan Dr. Victor Smigelschi. Frumosul iconostas a fost făcut de către dnii profesori Nicolae și Aurel Pop din Târgu-Mureș, iar pictura murală: Vorbirea de pe munte, cei patru Evangheliști, Jertfa lui Avram și cei trei Ierarhi, de către păr. Brânzeu din Orosfaia.

Deși este destul de încăpătoare, totuș n'a putut cuprinde mulțimea de popor și intelectuali din loc și jur, așa încât Preasfințitul s'a văzut silit să predice în liber.

S'au văzut printre mulțime reprezentanți de-ai autorităților locale și județene, ca dl prefect al județului Mureș, Dr. Vescan, dl deputat Bozdog, judecătorii din Teaca, dl avocat Ionel Dorgo și o mulțime de alți avocați din loc și din Târgu Mureș, preotul reformat, cel luteran și o mulțime de altă lume aleasă.

Reuniunea de femei din Teaca, în fruntea căreia stă d-na Elena Dr. Dorgo ca prezidentă și d-na Aurelia protopop Decei ca prezidentă de onoare, a lucrat un tapet frumos, două mari candelabre și un minunat chivot, iar d-na Iuliu Moldovan dela Cluj a dăruit două sfeșnice frumoase.

Bunul Dumnezeu să primească jertfa harnicelor membre ale reuniunii Sfânta Maria, și a harnicelor prezidente și conducătoare, pentru frumusețea casei sale.

După serviciul divin, Preasfințitul a primit omagiul reprezentanților corporațiilor și al cultelor minoritare, în casa protopopească, iar după recepții s'a dat un banchet în sala restaurantului „Reifeisen“, unde s'au ținut mai multe toaste, iar seara s'a dat o producție teatrală, în care cu mare dibăieie s'a jucat „Poemul unirii“ de Zaharie Bârsan.

Laudă se cuvine bravilor tecani, cari n'au cruțat obolul lor și osteneala, pentru ridicarea aceluia sfânt lăcaș de închinare. Dea bunul Dumnezeu ca într'insul să-și aște mângâierea în clipele de năcazuri și amărăciune.

Correspondent

Un nou caz de lepră. La Sibiu s'a descoperit un caz de lepră. Bolnava se numește Ana Gârbovean. Ea a fost dusă numai decât la leprozeria din Tichilești.

Un învățat român, distins de Englezi. În Anglia este o societate de luptă împotriva cancerului sau racului, a acestei boale atât de primejdioase. Președintele acestei societăți este însuși regele Angliei. Această societate a ales, zilele trecute, de membru al ei pe tânărul profesor român dr. Aurel Babeș, pentru frumoasele sale lucrări pe terenul boalei cancerului.

Au secăt izvoarele din cauza cutremurului. Știrile sosite din Atena, capitala Greciei, vestesc că toate izvoarele din regiunea Stratonikei, din peninsula Calcidica, au secăt în ziua de 4 Noembrie, pe neașteptate, în urma cutremurelor din zilele din urmă.

Minciuni ungurești. Ungurilor le pare rău după ce a fost odată. „A fost odată”, dar ce a fost în poveste n'a mai fi. Ei însă nu-și dau seama de asta și încearcă totul ca să mai ajungă odată la colac și pupăză. Și fac săracii tot ce pot, ca să arate lumii că noi, Românii, nu suntem buni de nimic, că toată lumea e cu ei și toți vreau să fie iar Ungaria mare. Se duc pe la diferiții oameni mari ai statelor și le dau bani ca să ție cu ei, cel puțin cu vorba. Se întâmplă câteodată că unii îi dau afară cu piciorul. Așa s'a întâmplat cu primarul Parisului, Dar Ungurii au publicat, în gazetele lor, știrea mincinoasă că acesta i-a primit bine și a declarat că trebuie să se refacă Ungaria veche, dupăcum am publicat și noi în Nr. trecut. Primarul a auzit și a telefonat în toată lumea că nici n'a stat de vorbă cu ei și că sunt niște mincinoși cum nu mai găsești.

Sfințirea noiei biserici ortodoxe din Cluj. Dupăce biserica cea mare din piața Cuza Vodă din Cluj nu se poate termina, din lipsă de bani, încă multă vreme, credincioșii ortodocși din Cluj, sub conducerea Preasfințitului episcop Nicolae, și-au ridicat o nouă biserică, în strada Regele Ferdinand, înzestrându-o cu tot ce trebuie. Sfințirea s'a făcut Dumineca trecută cu mare pompă.

Un Lup turbat. În zilele trecute, a intrat în comuna Satul nou din județul Constanța un lup turbat, care a mușcat 20 de vite mari, a omorât 15 oi și mai multe găini. A mușcat și doi oameni. Lupul a fost omorât, iar oamenii mușcați au fost duși la spital.

Cât cheltuesc Ungurii pentru a se înarma. Ungurii strigă, scrâșnesc din dinți, plâng și blastemă. Și credem și noi că's necăjiți rău, săracii. Înainte de războiu, ei, un neam de 7 milioane, stăpâneau 30 de milioane de oameni. Nu le era greu să bea vin de Tokay și să-și ungă mustățile cu unt. Alții munceau și ei păpau. Acum s'au cam schimbat lucrurile: fiecare mănâncă atâta cât muncește. Și dacă e așa, apoi ei nu fac burtă. Le merge rău. Deaceia, sperând să mai poată ajunge odată la oala cu găluște, se înarmează mereu, mai mult chiar decât li-se dă voce. Astfel

acum s'a constatat că pe anul 1931, au cheltuit pentru ȧarmată, înafară de cheltuielile luate în buget, 390 mii pengoe, pentru jandarmi, 1.950.000 pentru poliție, 5 milioane pentru aviație, 848 mii pentru armata clandestină — Și gândiți-vă că un pengoe face 23 de Lei.

Drumul de fier se va ieftini. Direcțiunea drumului de fier a hotărât să ieftinească călătoriile cu trenul. Ieftinirea se va face scărițând plata biletului cu 25 la sută.

E mare numărul celor fără de lucru. La un examen pentru 40 locuri de comisari în București au venit 1580 de oameni. Intre aceștia sunt mulți cu diplome de doctori și avocați. Sunt între ei și multe domnișoare. Să vede că e foarte mare numărul celor fără de slujbă.

Pod peste Dunăre. Intre România și Bulgaria e vorba să se facă un mare pod peste Dunăre. Cheltuielile pentru acest pod vor fi date atât de Bulgaria cât și de România.

Prima sfântă americană. Teakurika s fost o fată indiană care a trăit în America. Acum câteva sute de ani, ea a făcut multe fapte ploase, ajutând pe preoții misionari, care atunci propovăduiau cuvântul Domnului în America. Acum a plecat la Roma reverendul Ioseph Congedo, spre a cere canonizarea, adevă declararea ei de sfântă.

Se apropie o ploaie de stele căzătoare. În jumătatea întâie a lunii Noembrie vom vedea o adevărată ploaie de stele căzătoare. Acestea însă de fapt nu sunt stele căzătoare ci rupturi din stele. Astfel de rupturi cad zilnic cu milioanele, și ajungând în aierul nostru, se aprind și ard desăvârșit. Aitele mai mari cad aprinse și intră apoi în pământ. În noaptea de 12 Noembrie pământul nostru poate să aibă parte de o adevărată ploaie de astfel de stele căzătoare, care se întâmpla tot la 33 ani. Cea din urmă ploaie de stele căzătoare ar fi trebuit să fie în 1899, dar atunci n'a fost. Astronomii spun însă că în acest an va fi. Să vedem!

Sbor împrejurul lumii. Italianii vreau să încerce să sboare împrejurul lumii. Vreau să plece cu 24 de aeroplan și cred ei, că sborul va ținea vreme de trei luni.

Un lucru cuminte. Ministerul instrucțiunii a dat poruncă să se țină, în iarna aceasta, pe lângă maimulte școli primare cursuri de agricultură (lucrarea pământului). Dl Stanciu Stoian subdirectorul învățământului primar, a fost delegat de minister să hotărască, unde ar fi bine să se țină aceste cursuri. Părerea noastră este că pretutindenea, pentrucă aceasta este în rândul al doilea chemarea școlii primare.

Un aparat de radio în carne și oase. Mai toată lumea știe azi ce e un radio O mașină cu care auzi, aici, în Blaj ce se vorbește în București, Pesta sau în ori care parte a lumii. Acum însă s'a aflat în Polonia un inginer care se plânge că el nu poate dormi din pricina aparatelor de radio, că el aude ce se vorbește în toate părțile. El a fost dus la un spital și medicii au constatat că într'adevăr el aude tot ce se vorbește la radio Doamne multe feluri de oameni mai sunt pe lume!

Un bătrân norocos care are zile. În ziua de 31 Octomvrie s'a prăbușit, la Belgradul Jugoslaviei, o casă, de sub dărâmurile căreia au scos pe un bătrân de 113 ani, care a scăpat teafăr.

Prețul nevestelor. Sălbaticii din Africa își cumpără nevestele, dar nu cu bani ci cu animale sau cu mărfuri. În vremea din urmă prețurile au scăzut mult. O nevestă frumoasă și sănătoasă se cumpără cu mărfuri și animale în preț de nouă mii lei. Una mai puțin frumoasă cu vre-o șase mii lei. Se spune, că prețurile vor scădea și mai mult, deoarece sunt foarte multe femei, cari vreau să se mărite.

Câți cerșetori are Viena. La noi sunt atâția cerșetori, dela fiecare colț de stradă te lovești de ei. Ba, dacă nu bagi de seamă, îți caută și prin buzunare. Și nimănul nu-l trece prin mînte să-i oprească, să-i împrăștie de pe la târguri, unde vin cu gloata și să-i lase numai pe cei care într'adevăr sunt nevoiți să-și câștige pâinea cu această urâtă meserie. Nemții din Viena (capitala Austriei) au arestat pe toți cerșetorii care își puteau câștiga pâinea prin muncă. Și câți credeți c'au fost arestați? Nu mai puțin de 6000. Dar aveau și de unde, căci în total aveau peste 30.000 cerșetori. Mulți? Dar câți ar fi la noi!

Impușcarea unui erou

Zilele trecute s'au împlinit 125 de ani dela nașterea lui Robert Blum, care s'a luptat foarte mult pentru libertate, în patria sa Germania. El s'a născut la 10 Noembrie 1807 în orașul Köln. Mai întâi a fost servitor la un teatru din Leipzig, apoi a devenit ziarist și pe urmă librar. Nu peste mult a intrat în politică și a devenit unul dintre cei mai de seamă conducători ai democrațiilor și un foarte bun orator. Când a izbucnit, în 1848 revoluția la Viena parlamentul din Frankfurt l-a trimis la Viena, ca să-și exprime plăcerea că s'au răscolit, Vienezii. A fost însă prins și osândit la moarte. Chipul nostru arată impușcarea lui Robert Blum la Brigittenau și este o reproducere a unui chip din acele vremuri, și astfel foarte prețios-

De pe Secaş

Invățătorii de pe „Valea Secaşului” și-au început din nou munca, ținând în ziua de 30 Oct. 1932, prima adunarea Cercului Cultural, în fruntea comună Roșia de Secaş. Iată cum a decurs această adunare:

De dimineața invățătorii au luat parte cu toții la serviciul religios dela biserica gr. cat. din loc, după care s'au dus cu toții la școală, unde dl inv. N. Turcu a ținut cu micii școlari din cl. I-a o lecție practică din aritmetică: „adunarea în cercul numărului 5”. Iar după aceea au hotărât când și unde vor ținea adunări în acest an.

După masă, la ora 2¹/₂, invățătorii au venit din nou la școală, pentru a ținea adunare cu poporul din această comună. Dar locuitorii au aflat de mai bine, a sta cu toții cu „burta” la soare, lângă crijma lui Pătruț decât să vină la școală, unde primeau învățători folositoare.

Numai pe la ora 3 a reușit dl primar Ș. Deac să aducă vre-o 30 bărbați, pentru a nu rămânea invățătorii singuri în școală. Dar și ceice au venit, au venit mai mult de silă, căci până a nu începe ședința s'a auzit murmur printrei că sunt sătui de domne, iau înșelat destui și altele multe.

Natural că după ce așa erau spiritele, a trebuit să vină președintele I. Rușan cu o conferință bine documentată, arătând menirea învățătorului, nu pentru a-i pregăti în lupte politice ci pentru a le arăta noi căi pentru câștigarea traiului și luminarea minții.

A vorbit și dl P. Fojică inv. Tău, despre: „Rostul și folosul cărții din cele mai depărtate timpuri și până în zilele noastre”. De încheiere dl I. O. Dămian inv. pensionat, în puține cuvinte, tâlmăcește noua Lege a Conversiunii.

Invățătorii în cor cântă „Deșteaptă-te Române” și într'o atmosferă mai drăguță, ca la început, adunarea ia sfârșit. Am scris aceasta pentru a-se vedea până unde a ajuns poporul nostru, și, aceasta numai din cauza propagandei, politice, făcută cum se face la noi.

Correspondent

Nu vă uitați cântecele

S'a schimbat lumea. Vremea curge cum curg apele; alți oameni, alte obiceiuri; alte gânduri și alte pretenții. Mai demult copilul gândea cum a gândit și tatăl lui, iar acesta ca moșul, și astfel viața avea un șir, un gând, pe care se puteau înșira faptele unor rânduri de oameni, cum se înșiră măgelele pe ață.

Mama purtase, în vremea ei, opinci și rochii, pe care și le țesea ea, iar casa toată era rodul muncii ei; fata nu avea alte pretenții nici ea. Nu-i trebuiau rochii de mătăasă, nici păpuși cu călcăie de o schioapă. Purta opinci și zădii, cu care se învârtea, la horă, ca o svârlează. Oamenii sărutau mâna preotului, îi dedeau ce i-se convenia și de aceea și Dumnezeu era mai darnic cu ei. Cei răi, cei cari mergeau alături de căile Domnului, erau arătați cu degetul și lumea se ferea de ei, ca de ciumă.

Așa era altădată și era bine; dar timpurile acelea s'au dus pe apa Sâmbetei.

Războiul a tulburat apele și toate murdăriile vieții au la ieșit suprafață.

Gazetele sunt pline de ticăloșii, de tâlhării și de omoruri, care te fac să ți-se ridice părul măciucă, numai când auzi povestindu-le. Lumea nu mai seamănă cu cea de demult. Băeții cer dela părinți cine știe ce comedii și fetelor le trebuie păpuși de lac și zădii de mătăasă.

Până acum răul și ticăloșia au fost mai mult la orașe, acum începe a putrezi mărul și

la sate. Numai ce citești că cutare și cutare casier a mâncat banii comunei; cutare a bătut pe tatăl său ori a dat în judecată frații pentru un pământ care nu valora trei parale. Precum se vede, oamenii încep a se lua tot mai mult după oraș și nu în cele bune. Și nu e bine!

Dar, oameni buni, dacă în mănuierea bunurilor pământesti faceți câteodată ca cei dela oraș, apoi, păstrați-vă neatinse de rău și de rugina neagră a orașului cel puțin bunurile sufletului, credința în Dumnezeu, obiceiurile strămoșesti și cântecele, cu care pe cei mai bătrâni v'au legănat părinții.

E un obicei urit acela ca ficiorii să învețe cântece pe care le aduc soldații și fetele servitoare, dela orașe. Cântecele e seump și sfânt.

În cântece vechi ne-au legănat părinții, în cântece și-au plâns ei durerea vremurilor de restriște. Cântecele ne aduce aminte de faptele vitejești ale strămoșilor, de locurile în care ne-am născut și de tot ce a suferit, de ce s'a bucurat și de ce a plâns acest oropsit meam românesc.

El e sigura moștenire pe care străinii, oricât au fost de asupritori, nu ne-au putut-o lua. Un strămoș a scos un cântec, dela el l-a învățat feciorul, adăugându-i o parte din necazurile lui și schimbându-l după cum îi era sufletul, și apoi cântecele a trecut din gură în gură până la noi. El e deci o moștenire pe care ne-au lăsat-o înaintașii, el trebuie păstrat curat, cel puțin până se vor găsi oameni, cari să-l scrie în cărți și să-l lase astfel la urmașii noștri, ca un testament scris. Dar până va veni aceea vreme, noi cei de acum trebuie să ne facem datoria să nu-l uităm.

Nu e mai urât lueru decât un sat unde la șezători se spun lucruri din gazete, furturi, tâlhării și unde se cântă cântece aduse de servitoare. Lăsați-le pe astea și cântați-vă vechile voastre cântece, cu „frunză verde”; spuneți-vă mereu poveștile bătrânești cu zâne și cu zmei, căci acestea sunt mai vechi, mai frumoase și mai românești decât toate adunăturile târgurilor. Păstrați-vă portul, obiceiurile, credința în Dumnezeu și cântați doina românească. Ea e curată, limpede ca apa de izvor; în gâlgăirea ei se aude povestea tristă a neamului nostru și în oglinda ei se vede toată frumusețea inimii noastre. Ea nu trebuie uitată, ci cinstită, și prețuită cât se cuvine și cât merită.

Dan Pavel

Orașe cari trag de moarte

O gazetă englezească aduce știrea, că multe orașe din America sunt astăzi în primejdie să moară. Între aceste orașe, în locul întâu e New-York din America. Pricina ar fi greutatea vieții. Oamenii au început să părăsească orașul și să plece la sate unde viața e mai ușoară. În oraș e primejdie de foamete.

În orașul Chicago, tot din America, sărăcia încă e mare. Primăria orașului are de plătit rămășițele de dări de trei sute milioane dolari. Fabricile pe o întindere de 80 km. sunt închise. Din trei milioane de locuitori câți are orașul, 700.000 trăiesc din mila altora iar 500.000 sunt ținți de familiile lor, adevărat 2 din 5 locuitori sunt fără de lucru.

Tot așa de rău stau și orașele Detroit, Cleveland și Pittsburgh. Aici lumea nici nu mai călătorește cu trenul, căci n'are bani.

În California încă e sărăcie mare. Nu sunt bani să cumpere lapte, așa că nimeni nu mai vinde lapte la orașe. Iar poamele se dau orașenilor fără nici o plată, căci n'au de unde le plăti.

Gazda unui dușman al grâului

— Drăcila —

Niciodată, grâul n'a fost așa slab ca și în vara anului acesta. N'a fost ținut în țara întreagă, în care grâul să nu sufere. Pricina suferinței a fost *Rugina*, ciuperca aceea rea ce crește pe frunzele grâului.

Peste vară, *Rugina* grâului n'o duce rău. Luată de vânt, se răspândește ușor de pe un fir de grâu pe altul. Vine însă toamna și iarna, când pe câmp fire de grâu nu mai sunt și astfel n'are unde găzdui. Umblă după cortel în altă parte, dar nimeni nu se prea îndură să-i dea sălaș, căci e rea și stricăcioasă și cât ce va ajunge primăvara va ataca din nou grâul, pe care îl va prăpădi aproape cu totul.

Este totuși o plantă, care vrea să fie mai miloasă ca și altele și o găzduiește peste iarnă. Aceasta e *Drăcila*, tufa aceea spinoasă, ce crește aproape peste tot locul, în întreagă țara. Mulți economi au grădinile și pământurile arate despărțite cu gard viu din *Drăcila*. Fiindcă are crengile destul de dese și spinoase și nici nu crește prea înaltă, ține bine în loc de gard.

Drăcila are coaja cenușie și lemnul galbin. De aceea unii îi mai zic și *Lemn galbin*. Frunzele au pe margine creștături mărunte, iar florile sunt galbene și cu miros neplăcut. Fructele sunt boabe mici, de culoare roșie. Seamănă cu strugureii. De acea se mai numește și *Acriș roșu* sau *Agrîș roșu*. Mulți numesc *Drăcila* și *Macriș iepuresc*, *Macriș spinoș* și *Macriș de răuri*.

Din boabele de *Drăcila* se face dulceață, care este un leac foarte bun pentru durerile de piept. Rădăcina și frunzele încă sunt bune în contra frigurilor. Boalele de ficat se vindecă tot cu leacuri pregătite din rădăcina de *Drăcila*.

Astfel *Drăcila* ar fi o plantă destul de bună. Având însă păcatul de a găzdui peste iarnă *Rugina* grâului, e dușmănită rău. Nici nu se poate altfel. Cel ce găzduiește pe un rău făcător, se face părtaș de faptele rele ale aceluia și împreună cu el trebuie să-și primească pedeapsa.

Rugina grâului prăpădește grâul, de aceea trebuie nimicită; *Drăcila* găzduiește pe furnzele sale *Rugina* grâului, deci și ea trebuie pedepsită. Și porunca de pedepsire s'a și dat din partea Ministerului Agriculturii, care cumpănind toate relele pe cari astă vară le-a pricinuit *Rugina* grâului și observând, că *Drăcila* găzduiește *Rugina* grâului, în petele roșii ce se văd primăvara pe frunzele ei a hotărât ca toată *Drăcila* din țară să fie nimicită.

Nimicirea ei s'a și început în ziua de 7 Noemvrie și ține până în 13 Noemvrie anul eurent. Pentruca în timpul

acesta să se poată nimici Drăcila de peste tot locul, Ministerul Agriculturii a cerut și ajutorul armatei, a jandarmiei, a prefectilor din toate județele și a copiilor de școală. Aproape în toate satele din țară se țin vorbiri sau se împărțesc foi tipărite, din cari se pot învăța măsurile ce trebuie luate pentru nimicirea Drăcilei. Cu topoare cu hârlețe și cu alte unelte, Drăcila trebuie să fie scoasă din rădăcină, adunată grămezi și arsă. Aceasta e soarta celor ce găzduiesc pe făcătorii de rele!

Economii cari au folosit Drăcila în loc de gard viu, fiindcă Drăcila au nimicuit-o vor primi dela Ministerul Agriculturii puieți de salcâm și de frăgar pentruca să-și poată face alt gard viu.

Nimicind după porunca ministerului Drăcila de peste tot locul, se va prăpădi și Rugina grâului, iar Grâul va scăpa de un dușman mare, care a pricinuit atâtea pagube în vara aceasta.

Ion Popu-Câmpeanu

Foloasele arăturilor

Dintre toate lucrările pământului cea mai importantă este arătura. Prin arare mărunțim pământul, prefăcându-l în bulgări mai mari sau mai mici, după felul pământului și arăturilor. Printre golurile dintre bulgări intră cu ușurință aerul, lumina, căldura și apa, cari înlesnesc încolțirea sămânțelor, înmulțirea microorganismelor și putrezirea rămășițelor de plantă și de animale.

Microorganismele sunt niște viețuitoare așa de mici, că nu se pot vedea cu ochii liberi, dar se găsesc într'un număr așa de mare, că într'un gram de pământ sunt cu sutele de mii. Cu cât un pământ este mai bun, mai bine lucrat, cu atât numărul microorganismelor este mai mare. Microorganismele ajută foarte mult la rodnicia pământului, ele sunt acelea cari fac să putrezească rămășițele de plante și de animale și cari pregătesc hrana de lipsă plantelor.

Rămășițele de plante și de animale prin putrezire, se transformă în pământ negru, numit *humus*, care este cel mai roditor pământ.

Prin arături adâncim pământul neroditor de desubt, care, datorită aerului, luminii, apei, căldurii și frigurilor, devine pământ roditor. În felul acesta înlesnim intrarea rădăcinii plantelor în afunzime mai mare, unde vor găsi hrană și apă multă.

Prin arături distrugem buruienile, insectele (gânganiile) și viermii. În urma arăturii, buruienile se acoper cu pământ mult, așa că nu mai pot răsări sau sunt desrădăcinate încât trebuie să piară. Insectele și viermii la fel sunt acoperiți cu pământ, încât mor sau sunt scoși la suprafața pământului, unde sunt distruși de păsări, de căldură sau de frig.

În foarte mulți ani, roadele scad la jumătate din cauza secetelor. Plantele nu pot crește fără apă. Apa este absolut necesară pentru dezvoltarea plantelor. Astfel, pentru fabricarea unui kilogram de substanțe uscate (pae, fân, grâu) trebuie ca plantele să consume cel puțin 300 litri de apă.

Arătura este o armă puternică contra secetelor, și anume: în urma arăturilor, pământul devine mai afânat și mai adânc,

încât poate să înmagazineze o foarte mare cantitate de apă în timpurile ploioase de toamnă, de iarnă și de primăvară. Dacă vom distruge buruienile și vom sparge scoarța pământului, care se formează de regulă după ploile torențiale, apa se păstrează în pământ ca într'o magazie, de unde rădăcinile plantelor o sug cu ușurință și dau roade mari. De oarece cea mai mare cantitate de apă cade în timpul toamnei și iernii, sub formă de ploi și de zăpezi, este bine ca să arăm pământul de toamnă pentru sămânăturile de primăvară.

Dându-ne arăturile foloase așa de mari, trebuie ca fiecare plugar să-și are pământul cât mai bine și la timpul cel mai potrivit, căci numai în felul acesta munca lui nu va fi zadarnică și va fi răsplătită cu roade îmbelșugate.

Prof. Victor Oros

Desvășarea cailor de a mușca

Se face un chip de om din pânză și se umple cu paie. Cu acest chip de om se năcăjește calul într'una. După mai multe mușcături, calul se lasă de năravul de mușcat.

Se poate desvâșta calul de năravul de a mușca și în alt chip anume i-se dă să mănânce o bucată de bostan fierbinte, înfiptă într'o nula. Calul o mușcă, dar se frige și prinde frică și nu mai mușcă.

Topitul untului

Untul se poate păstra multă vreme, dacă se topește, Untul ales pentru topit, se spală bine în apă rece, apoi se pune la foc într'o tigăie adâncă. Când începe să se topească și face spumă, se mestecă din vreme în vreme, să nu dele în foc. Când nu mai face spumă și jumările de pe fundul tigăiei încep a se îngălbeni, e destul de topit. Se strecură printr'o sită într'o oală curată. După ce s'a așezat, se pune într'o oală, care se leagă la gură cu hârtie, strânsă bine cu o sfoară.

Nu e bine să se pună untul nou topit peste cel vechiu topit, căci se rânzește. Untul vechiu trebuie topit amestecându-l cu cel nou și astfel se pune spre păstrare. Drojdia de unt totdeauna trebuie scoasă din untul topit și pus la păstrare, altfel se rânzește tot untul.

Către cetitori

Urmând a se edita de institutul „Presa Bună” din Iași o lucrare, pe înțelesul tuturor, de apărare și documentare, în ce privește religia creștină catolică, prin aceasta rugăm pe cetitori să binevoască a arăta pe o simplă cartă postală, eventual chiar într'o scrisoare adresată Părintelui *Dr. Ioan Georgescu, profesor, București II, Str. Doctor Felix 73*, însărcinat cu scrierea acestei lucrări, chestiunile ce anume doresc să fie lămurite și documentate. În acest chip, prin silința mai multora, se va putea face ceva serios, trainic, potrivit zilelor noastre, binefăcător, cum se cuvine să fie o carte de religie.

Redactor: IULIU MAIOR.

Iubiți cititori!

Nu uitați să trimiteți prețul abonamentului la foaie!

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Se caută

unul sau chiar doi incasatori

pentru „Unirea Poporului”, care să meargă din sat în sat și să încaseseze restanțele dela abonați. Respectivul trebuie să fie recomandat de preotul, să aibă avere cu care să garanteze, și să fie om cinstit și de încredere. Drept plată va avea anumite procente din ceea ce a încasat.

Comandați cartea de rugăciuni

Lăudați pe Domnul

dela Of. parohial român unit din Arded, j. Satu-mare. Cuprins bogat 236 pagini, format mic.

Prețul în legătură de pânză 30 Lei, legăt. de piele 60 Lei. (103) 4-6

Vin, calitatea primă

Vindem, din mână liberă, următoarele vinuri, producție proprie, calitatea primă, produs de pe Târnava-Mică:

54 ferii (10 l.) rizling italian din 1930	
260	1931
32	muscat Ottonel " 1931
284	rizling italian " 1932
63	muscat Ottonel " 1932

Total 693 ferii.

De calitate garantăm. Adresa la Administrația „Unirea Poporului”.

Calendarul dela Blaj

pe 1933

Cetitorii gazetei noastre să știe că se află sub tipar și va leși în curând

Calendarul dela Blaj pe 1933

cu material foarte bogat și felurit, pe înțelesul tuturor. Vom avea în acest calendar și o mulțime de chipuri interesante, din țară dela noi și din toată lumea.

Prețul va fi pentru toate pungile, potrivit cu lipsurile de azi

Nimeni să nu-și cumpere alt calendar, decât pe cel dela Blaj, care este o veche cunoștință a cetitorilor de prin sate.

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo . . . . . 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 "

LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ

Citiți „UNIREA POPORULUI”